NR 4 MAI 2020

NISSI KOOLI SÕNUMID

Kevadkuu ERI

NISSI NOORTE ALGATUSEST ALGUSE SAANUD IDEE KOGUB TUURE!

VÄRSKES NUMBRIS:

- Nissi kool liigub! Vahetulemused, lk 2
- Jalgpall ja kergejõustik, lk 2
- Lemmikloomaga jalutama, lk 3
- Koristustalgud digiruumis, lk 3
- Õpime ratast hooldama, lk 4
- Teeme ära! lk5
- Nädalavahetuse aardejaht, lk 6

Eriolukord Eestis on kestnud poolteist kuud ning kõik koolilapsed on distantsõppel. Olukord on harjumatu ja mõnevõrra keeruline nii noortele, lapsevanematele kui ka õpetajatele. Haridusminister Mailis Reps on ametlikus teadaandes öelnud, et kui pärast 15. maid osutub kontaktõpe osaliselt võimalikuks, ei tähenda see kindlasti seda, et kõik lapsed korraga koolidesse tuleksid. Enamike õpilaste jaoks lõpeb õppeaasta distantsõppel. Nii noortejuhid kui ka vanemad kodutütred ja noorkotkad on uurinud, kas meie Kaitseliidu noorteorganisatsioonide liikmetena saame eriolukorra ajal kuidagi aidata ja anda oma panuse?

Nissi noorte poolt algatatud idee sobib hästi kokku meie püüdustega, sest Kodutütred ja Noored Kotkad soovivad, et iga meie liige märkaks abivajajat, oleks hooliv ning sõbralik kaaslaste suhtes ja väärtustaks elukestvat õpet. Projekti kaudu saame pakkuda võimalust tegevustes kaasalöömiseks nii vanematele noortele kui ka noortejuhtidele.

Kui soovid oma panuse anda, siis anna oma rühmajuhile teada!

Noorte kotkaste peavanem Silver Tamm
Kodutütarde peavanem Ave Proos

Treener Ants Kiisa liikumisväljakutse

VAHETULEMUSED 30.04

Tänaseks oleme üheskoos kogunud ei rohkem ega vähem kui 3226,3 km. Ka seekord tegime väikese vahekokkuvõtte ja loosisime kõikide osalejate vahel välja auhinnad.

Aktiivsemad jalgsi liikujad on:

- Kardo Kutti 484,32 km
- Helen Bristol 413,62 km
- Liisa Orutalu 359,98 km
- Kurmet Kutti 356,3 km
- Annely Ajaots 306,86 km
- Laara Orutalu 291,03 km

AUHINNAD

See kord on loosiõnn naeratanud järgmistele osalejatele!

Olybeti kaelasalli on võitnud:

- Sirely Virroja
- Greteliis Laanjärv
- Mairo Talvet
- Elisabeth Tüür
- Rano Andersalu

NB! Auhinna üleandmiseks võetakse võitjatega ühendust! Järgmine loosimine juba järgmises numbris!

Huvijuht

LEMMIKLOOMAGA JALUTAMINE!

Loomapidaja on kohustatud tagama avalikus kohas viibimise ajal, et temaga kaasas olev koer ja/või kass ei ründaks ega ohustaks teis(t)e inimes(t)e tervist, elu või vara.

Loomapidaja peab hoidma avalikus kohas viibimise ajal oma koera, arvestades koera tõugu, kasvu ja iseloomu, sobiliku jalutusketi või -rihma otsas, mille maksimaalne pikkus, läheduses olevate inimeste või loomade olemas olul ei oleks pikem kui 1 meeter. Nimetatud nõue ei kehti spetsiaalselt koerte treeninguks, jooksutamiseks jmt eraldatud ja tähistatud alal.

Loomapidaja peab hoidma avalikus kohas viibimise ajal oma koera, arvestades koera tõugu, suukorvistatuna, välja arvatud koerad, kes on süles või kandekotis/ -puuris ja kellele tõugu arvestades ei ole suukorvi võimalik kinnitada.

Allikas: *Riigi Teataja*

Möödunud nädalal peeti paljudes riikides digiprügi koristamise päeva, kus kutsuti üles leidma 30 minutit, et vaadata üle e-postkast, telefon ja/või arvuti ning kustutada kasutuks muutunud failid, korduvad või udused pildid, seisma jäänud rakendused ning programmid.

AGA MIKS TULEKS DIGIPRÜGI KORISTADA?
Su seadmed muutuvad kiiremaks, mis säästab nende kasutajatele väärtuslikku aega. Korrastatud seadmed mõjuvad muuhulgas hästi ka vaimsele tervisele. Loomulikult väheneb ka teie seadmete mõju keskkonnale. Nimelt, enam kui pool maailma elanikkonnast kasutab internetti, mille CO2 emissioon on samas suurusjärgus kogu lennuliiklusega. Ennustatakse, et 2025. aastal kulub viiendik maailmas vajaminevast energiast andmehoidlatele, saades sellega üheks suurimaks keskkonnareostajaks.

Näiteks arvutas University of East Londoni uurija Rabih Bashroush välja, et 2017. aasta hittlugu Despacito 5 miljardit esituskorda veebis kulutas sama palju elektrit kui Tšaadi, Guinea-Bissau, Somaalia, Sierra Leone ja Kesk-Aafrika Vabariik ühes aastas kokku.

Serveriteenuse pakkuja Zone Media resident-häkker Peeter Marveti sõnul läheneb keskmise postkasti maht ühele gigabaidile. “Kasutajad on valmis maksma 25 või 50 gigabaidise postkasti eest - aga enamus sellest on “sorteerimata olmejäätmed”, mille kustutamine või arhiveerimine nõuab aega ja pingutust,” kommenteerib Marvet. “Sarnaseid digijäätmeid näen ma igapäevaselt ka veebiserverites - vanad versioonid, ammused kampaaniad, varukoopiad ja varukoopiate varukoopiad. Ühel hetkel muutuvad need “tuumajäätmeteks” - sinu jaoks risk, kellegi jaoks võimalus neid kurjasti ära kasutada."

Loodame, et mõistad nüüd paremini, miks vanad fotod või seisma jäänud videod sinu seadmetes ebavajalikud on ja miks peaksid tegema oma seadmed digiprügist puhtaks.

Allikas: Targalt Internetis

KA DIGIRUUMI PEAB KORISTAMA

ÕPETAJA REELIKA DIGIKORISTUSNIPID NUTISEADME KASUTAJALE

1. Alusta ebaoluliste failide kustutamisest. Näiteks videoklipid või kuvatõmmised võivad võtta üllatavalt suure osa sinu telefoni andmeruumist.
2. Ära unusta tühjendada ka allalaetud failide kausta.
3. Vaata üle seadmes olevad äpid, kindlasti on neid, mida sa enam ammu ei kasuta.
4. Korrasta on telefoni avakuva, et seal oleksid vaid vajalikud otseteed.
5. Paljudes telefonides on seadme hoolduseks mõeldud äpp, mis aitab kustutada ajutisi faile ning optimeerida telefoni tööd.

KUIDAS JALGRATAST HOOLDADA?

Mida sagedamini jalgrattaga sõidetakse, seda tihedamini tuleb ratast hooldada – kõik mis liigub ka kulub. Jalgratta hooldamise sagedus sõltub ka sellest millistes tingimustes sõidetakse. Rattad, millega sõidetakse pigem maastikul või vihmase ilmaga, vajavad tihedamat hooldust kui need, mis korra kuus linnasõiduks välja võetakse.

Jalgratta koduseks hooldamiseks on vajalikud järgmised töövahendid:
• puhastamiseks vajalik lapp,
• ketiõli,
• kruvikeeraja,
• kuuskantvõtmed, eelkõige 5 ja 6 mm,
• lehtvõtmed, eelkõige nr 13 ja 15.

Jalgratta puhastamine ja õlitamine

Jalgratta hoolduse puhul mängib olulist rolli regulaarne puhastamine. Selleks, et ratas puhas hoida, on hea kasutada lappi ning jalgratta puhastamise harja. Kui ei ole spetsiaalset harja siis ajab asja ära ka vana hambahari vmt väiksem hari. Lappideks sobivad suvalised vanad särgi vmt tekstiil. Ketti tuleks soovitavalt õlitada paar korda kuus ja peale igat sõitu vihmase ilmaga. Üleliigne õli tuleb keti pealt lapiga eemaldada muidu hakkab see kohe mustust koguma. Õlitamisega tasub tegeleda, kuiv kett ei kesta kaua. Kasuta keti õlitamiseks vaid spetsiaalset õli. Suvaline õli ei sobi kaugeltki sama hästi. Ketti võiks vahetada kaks korda aastas, kui ketti pole õlitatud siis veel sagedamini. Keti vahetamisega tasub tegeleda kuna välja veninud kett hakkab nii hammasrattaid "sööma" ning mõne aja möödudes (teinekord piisab ka mõnest nädalast sõitmisest) tuleb vahetada välja kogu kupatus.

Kummide pumpamine

Kindlasti ei tohi unustada ratta kummide regulaarset pumpamist, vajalik rõhk ei püsi seal üle nädala-paari. Õige rõhu vahemik on märgitud väliskummile. Soovitav on omada enda jalgrattapumpa. Eriti hea, kui pumbal on ka küljes manomeeter – mõõdik mis näitab täpselt kui palju rõhku kummides parajasti on. Ettenähtud rõhu vahemik on enamasti päris lai. Täpse rõhu üle otsustamisel tasub eelkõige kaalutleda kui tasane/auklik on tee millel sõidetakse. Arvesse tuleb võtta ka jalgratturi kaalu – mida raskem jalgrattur, seda suurem võiks olla rõhk kummis. Näiteks tavalise linnaratta rõhk võiks olla enamasti vahemikus ca 3,5-5 baari. Kui tegu on perfektse kergliiklusteega siis võiks rõhk olla pigem 5 baari, kui tee peale jääb ka kruusateed siis pigem 3,5-4 baari. Rattarehvi lubatud maksimaalne rõhk on rehvi peal märgitud!

Pidurid

Pidurite reguleerimine on sõidu mugavust ja ohutust silmas pidades üks olulisimaid osi oma jalgratta eest hoolitsemisel. Enne sõitma asumist veendu, et pidurid on töökorras. Piduriklotsid või -kettad peavad olema õiges asendis, st haakuma veljega horisontaalselt ja täis pinnaga pinnaga. Piduriklotsid peavad olema veljest/kettast täpselt sama kaugel, st piduri lingi vajutamisel haakuma üheaegselt. Lisaks peaks piduri link reageerima piisavalt "äkiliselt", mitte käima vastu lenksu.
V-pidureid saab tsentrisse kruttida piduriklotside juures paiknevate kruvide abil. Selleks läheb enamasti vaja kruvikeerajat, vahel ka väiksemat kuuskanti. Kui piduriklots ei haaku kogu pinnaga või on veljega nurga all siis tuleb kuuskantvõtme abil klots lahti keerata, vastavate kausikeste abil õigeks keerata ning taas kinni kruttida.

Käiguvahetid

Mõne aja möödudes juhtub ikka ja jälle, et käiguvahetaja hakkab "kõrisema". Probleem enamasti selles, et käiguvahetaja trossi venimisest või põrutusest tingituna ei jookse kett täpselt hammasratta peal vaid kisub kahe hammasratta vahele. Abiks on käiguvahetaja mutri keeramine. Tagumisel käiguvahetajal on see trossi otsas, vt pilti. Mutter on valdavalt plastmassist, vahel ka metallist ja mõeldudki näpu vahel keeramiseks. Mingeid tööriistu siin vaja pole. Kruvi tuleb keerata seni, kui käikuvaheti "kõrin" lakkab, st kuni kett jookseb taas täpselt hammasratta peal.
Kui kett tuleb maha või vastupidi, ei püsi kõige ülemise/alumise hammasratta peal, tuleb reguleerida stopperkruvi. Nende kruvide eesmärk on piirata käiguvahetaja liikumise ulatust täpselt niipalju,

et kett saaks liikuda ülemisele/alumisele käiguvahetajale aga samas ei tuleks maha. Stopperkruvisid lahti keerates käiguvahetaja liikumise ulatus suureneb, kinni keerates kahaneb.

Käiguvahetaja piirajate reguleerimine

Käiguvahetaja trossi pingutamine

Lühike kontrollnimekiri iseseisvaks jalgrattahoolduseks:

Iga nädal:

- Kontrolli kummide rõhku, vajadusel pumpa juurde.
- Jälgi, et ratas pole "kaheksa", juhtub tavaliselt suuremasse auku sõites või kõrgemat sorti kõnnitee äärelt alla hüpates. "Kaheksa" sirgeks kruttimiseks läheb vaja kodaravõtit.
- Kui oled sõitnud vihmaga siis õlita ketti.

Kord kuus:

- Puhasta kett põhjalikumalt ning õlita uuesti.
- Keera mutrivõtme ja kruvikeerajaga üle kõik mutrid/kruvid mis su jalgrattal näha on. Sh pori-lauad, pakiraam, korv jmt.
- Kontrolli ratta kodaraid, vajadusel kruti kinni.
- Kord poole aasta jooksul kontrolli kas väliskummil on veel mustrit, vajadusel vaheta uue vastu.
- Kontrolli kas piduriklotsid pole liialt õhukeseks kulu-nud, vajadusel vaheta välja.
- Vaheta ketti, tõenäoliselt on välja veninud.
- Võta lahti käigu- ja piduritrossid. Tee kõri ning tross puhtaks ja lase sinna veidi õli.
- Kontrolli ega jooksud või kaelakauss ei logise, vaja-dusel keera kinni.

Mõned täiendavad soovitused jalgratta heas korras hoidmiseks:

- Hoia ratast siseruumides. Niiskus ja vihm ei ole kunagi metalli sõbrad.
- Jalgratas, millega on läbi tehtud kukkumine või väik-sem avarii on kindlasti mõistlik viia hooldusesse.
- Kui mõne hooldustööga ei saa ise hakkama siis vii jalgratas samuti töökotta. Vead/probleemid ei lähe ajaga paremaks vaid enamasti ikka hullemaks.

Allikas: www.velomarket.ee

TEEME ÄRA!

Ilmad on nii ilusad, et kõik kindlasti ootavad juba, millal tööd-tegemised tehtud saaks ja õue jalutama minna võiks. Keegi ei keela juba täna kotikest prügi jaoks kaasa haaramast. Meie hakkame teid ergutama loosiauhindadega.

Kõige õnnelikumale Prügikõnni talgupäevadel osalejale meisterdab meie jaoskonna esinaine Triin Verner tordi.

Kõige magusam loosiauhind:

LIIGU KASULIKULT!

Naiskodukaitse Nissi jaoskond kutsub:

PRÜGIKÕND 01.05.-10.05.2020

Jalutama minnes haara kaasa kilekott ja korja jalutusringil teele jääv prügi kotti.

Puhtamad pakendid saad viia pakendikonteinerisse, muu prügi mahuta enda prügikasti.

Kõikide osalejate vahel, kes saadavad selfie endast ja korjatud prügist, lähevad loosi auhinnad!

Hoiame üksteisega 2m vahet!

Lisainfo: nkk.nissi@naiskodukaitse.ee
FB: Naiskodukaitse Nissi jaoskond

Nädalavahetuse aardejaht

LEIA ÕUEST 5 ETTEANTUD TUNNUSTELE VASTAVAT ESET, TEE NEIST PILT NING POSTITA PADLETI SEINALE!

Midagi kollast

Midagi tugevat

Midagi pehmet

Midagi naljakat

Midagi söödavat

Tee leitud asjadest vahva foto ning postita see padlet.com/reelikav/aardejaht. Kõigi postitajate vahel läheb esmaspäeval loosi paar moekaid Crocsi päikeseprille.